

Saare maakonna rahvaraamatukogude aastaaruanne 2017

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.16)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Saare maakond	34 129	14	30	0	30

Saare maakonnas on 30 rahvaraamatukogu, neist 29 külaraamatukogu ja üks maakonna keskraamatukogu.

1. Põhilised tegevussuunad

- Erineva sisu ja vormiga raamatukogusündmustega tähistati laste ja noorte kultuuriaastat (kohtumised kirjanikega; kunstinäitused laste ja noorte töödest; keskkogus interaktiivne lugemismäng, koolivaheaegade meisterdamisnädalad, lugemiskoera hommikud ja ettelugemisvõistlus).
- Korraldati ühiseid ettevõtmisi koos heade koostööpartneritega ning leiti uusi (Kuressaare Avatud Noortekeskus Noortejaam, Georg Ots Spa Hotell, Ungari Instituut jt), tihenes maakonna raamatukogude koostöö projektide läbiviimisel (lastekirjanike külaskäigud jm).
- Teeninduspiirkonna lugejate vajadusi rahuldav ja Kultuuriministeeriumi lepingut järgiv kogude täiendamine.
- Kohalike autorite loomingu tutvustamine ja väärtustamine (Henno Kõo 75. sünniaastapäeva tähistamine mälestuskontserdi ja näitemänguga Laimjalas, Raimond Elliku ja Adena Sepa uute raamatute ning „Sõrulase aabitsa“ esitlus Salme raamatukogus).
- Jätkus kohapealse raamatukoguhoidjate täiendkoolituse korraldamine, toimus õppreis Läti Rahvusraamatukokku ja Cesise ning Jerzenmuiža raamatukokku.
- Uutesse ruumidesse kolisid Kärla ja Valjala raamatukogu.
- Saare Maakonna Keskraamatukogu 110 ja Hellamaa raamatukogu 130 tähistamine
- Eesti Vabariik 100 ettevõtmiste planeerimine.
- 21. okt. 2017 ühinesid Saare maakonna 11 valda (Kihelkonna, Laimjala, Leisi, Lääne-Saare, Mustjala, Orissaare, Pihtla, Salme, Torgu, Valjala) ja Kuressaare linn ühtseks Saaremaa vallaks. (Lisaks kuuluvad maakonda veel Muhu ja Ruhnu vald.) Seoses haldusreformiga kerkis raamatukogudel 2017. a üles palju küsimusi, kuidas ja mismoodi läheb töö edasi suurvallas. Oma mõtted ja ettepanekud esitati ühinemiskomisjoni kultuurikomisjonile.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud

2017. aastal Saare maakonna raamatukogude võrgus muudatusi ei toimunud.

Mustjala valla mõlema raamatukogu – Mustjala ja Võhma – juhatajaks on üks ja sama inimene. Samasugune töökorraldus on ka Lümända valla Lümända ja Taritu raamatukogu ning alates 1. septembrist Lääne-Saare valla Eikla ja Kaarma raamatukogu puhul. Ühise

töötajaga raamatukogudes oli üks raamatukogu avatud 3 ja teine raamatukogu 2 päeva nädalas.

Väikesed muutused lahtiolekuaegades olid 4 külaraamatukogus.

Raamatukogude lahtiolekuaegadel pakuvad postiteenust 8 Saare maakonna külaraamatukogu – Aste, Kihelkonna, Lümända, Mustjala, Salme, Torgu, Tornimäe ja Valjala raamatukogu.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.16 €	Seisuga 31.12.17 €	Muutus %
Eelarve kokku	913 931	933 626	+2,2%
sh keskraamatukogu	362 341	383 303	+5,8%
Personalikulu	572 471	585 497	+2,3%
sh keskraamatukogu	257 166	259 966	+1,1%
Komplekteerimiskulu	160 316	165 796	+3,4%
sh KOV-lt	97 018	101 540	+4,7%
sh riigilt	61 435	62 975	+2,5%
sh Ameerika saatkond	1 863	1 281	-31,2%
sh keskraamatukogu	49 378	50 086	+1,4%
sh KOV-lt	23 006	23 900	+3,9%
sh riigilt	24 509	24 905	+1,6%
sh Ameerika saatkond	1 863	1 281	-31,2%
Infotehnoloogiakulu	27 165	26 317	-3,1%
sh keskraamatukogu	11 878	10 798	-9,1%

Investeeringuid põhivarasse 113 572 € oli Valjala raamatukogul.

2.3 Projektid

Projektitoetusi sai ainult keskraamatukogu.

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Raamatukogu laste- ja noorte kultuuriaasta üritused koos huvitavate lugude, laulude ja mängudega (Eesti Kultuurkapitali Saaremaa ekspertgrupp)	1.02.2017-9.05.2017	250	492
Etenduse „Positiivseks 60 minutiga“ korraldamine (Eesti Kultuurkapitali Saaremaa ekspertgrupp)	25.09.2017-30.11.2017	250	620
Saare maakonna raamatukoguhoidjad arendavad erinevaid kompetentse (Kultuuriministeerium)	1.04.2017-30.09.2017	700	7477

MINA KA armastan raamatukogu ja kõike, mis seal põnevat on avastada (Hasartmängumaksu Nõukogu)	10.10.2017-31.12.2017	745	1826
Federal Assistance Award for Kuressaare American Space SEN 100-15-Gr048 Fullbright Hays (US Embassy Tallinn)	20.09.2016-30.06.2017	3494	3494
Federal Assistance Award for Kuressaare American Space SEN 100-17-GR034 (US Embassy Tallinn)	8.01.2017-30.06.2018	1944	3578 (sh 1634 € aastasse 2018 üle viidud)
Tööpraktika toetus (Eesti Töötukassa)	28.10.2017-28.02.2018	534	534
Kunst raamatukokku! (Tallinna Keskraamatukogu katusprojekt)	28.08.2017-30.09.2017	850	1189
	KOKKU	8767	19210

Tänu kunstiprogrammile sai keskkogu soetada vitriinkapid, milles saab eksponeerida õpilaste töid (keraamika, ehtekunst, nahkehistöö jne) kui ka inimeste erinevaid vahvaid kollektsioone. Kogu kujundustöö raamatukogus rajaneb suures osas projektirahadel. Rahvuslikud kangad klaaspindade katmiseks jm materjalid on kasutatavad ka järgnevatel aastatel.

Projektitoetuste abil saime kutsuda lugejatega kohtuma kirjanikke ning keskraamatukogu 110. sünnipäeva tähistamiseks esinema teatritrupi. Kirjanike projektidega seotud toetused tegid võimalikuks lastekirjanike esinemise lisaks keskkogule ka Lümända, Leisi ja Salme raamatukogus.

Ameerika Suursaatkonna toetus võimaldas esinema kutsuda Ameerikas tunnustatud börsikaupleja, koolitaja, menuraamatute autori ja psühhiaatri Alexander Elderi, tähistada Maa päeva koos Mati Kaaluga, kuulata Bob Dylani muusikat Taavi Petersoni esituses, korraldada lastele meisterdamistunde ja ameerika traditsioone (pannkoogipäev, Halloween jne) tutvustavaid ettevõtmisi, osta ingliskeelset kirjandust ja tellida perioodikat.

Projektitoetused on olulised, sest tänu projektidele toimunud ettevõtmistele laieneb raamatukogu kasutajate ja koostööpartnerite ring.

Kultuuriministeeriumi toetus oli suureks abiks kompetentsete esinejatega koolituspäevade korraldamisel maakonna raamatukoguhoidjatele Kuressaares kohapeal.

2.4 . Personali koosseis, juhtimine ja areng

2017. aastal töötas Saare maakonna rahvaraamatukogudes 51 raamatukoguhoidjat, sh 20 keskkogus (2016 – 52, sh 20 keskkogus), koosseis 2017 – 46,5 (2016 - 47,75).

Täiskoormusega töötas 35 raamatukoguhoidjat (sh 16 keskkogus), koormusega 0,9 üks, 0,8 kuus (sh 3 keskkogus), 0,75 neli, 0,7 üks, 0,6 üks ja 0,5 koormusega 3 töötajat (sh 1 keskkogus).

Mustjala ja Võhma raamatukogu juhatajaks on üks ja sama inimene (kokku 1,0 koormusega). Ka Lümända ja Taritu raamatukogu tööd juhib üks ja sama inimene (samuti kokku 1,0 koormusega). Pärast Kaarma raamatukogu juhataja pensionile minekut viidi alates 1.

septembrist samasugune töökorraldus sisse ka Eikla ja Kaarma raamatukogus, kus koormuseks kahe raamatukogu peale sai 1,0.

Juhataja vahetus Mustjala ja Võhma ning Hellamaa raamatukogus. Hellamaa raamatukogu juhataja koormus vähenes täiskohalt 0,7-le.

Keskraamatukogu täiskasvanute kojulaenutuses vahetus üks töötaja. Lastekirjanduse kojulaenutuse üks raamatukoguhoidja töötab senise 1,0 ametikoha asemel 0,8 koormusega.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Lisa 1

2017. a olid koolituskulud maakonna raamatukogudes kokku 10539 € (sh 2939 € keskraamatukogus).

Lisaks keskkogu poolt korraldatud õppepäevadele osalesid maakonna raamatukoguhoidjad veel järgmistel igapäevatööks vajalikke erialaseid ja üldkultuurilisi teadmisi pakkunud koolitustel:

Raamatukogundus

- ERÜ kõne- ja aastakoosolek (4 osalejat)
- ERÜ maaraamatukogude sektsiooni teabepäev (2 osalejat)
- ERÜ maaraamatukogude suveseminar Raplemaal (ERÜ, Rapla Keskraamatukogu) (2 osalejat)
- Komplekteerijate infopäev (ERÜ, Rahva Raamat)
- Raamatukoguhoidjate seminar (ETKA Andras)
- Autoriõiguse põhimõtted raamatukogus (Eesti Rahvusraamatukogu)
- Akadeemiline koolitus (ERÜ koolitustoimkond, Tartu Ülikool)
- Turu Linnaraamatukogu ja tehas P.V. Supa (Hiiu Valla Raamatukogu)
- RVL täna ja homme (Eesti Rahvusraamatukogu)
- Kultuurisündmused raamatukogus (Rahvakultuuri Keskus)
- Rahvaraamatukogude suveseminar “Raamatukogu teenus, väärtus ja kasu hindamine” (Lääne Maakonna Keskraamatukogu, 2 osalejat)
- Teenusedisaini koolitus (Eesti Rahvusraamatukogu)
- ERÜ lasteteeninduse toimkonna aastakoosolek ja lastekirjanduse aastakoosolek (Eesti Lastekirjanduse Keskus)
- Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev aktiivõppest ja koostööst (Eesti Lastekirjanduse Keskus)
- Lasteraamatukoguhoidjate kogemustuur Rakveres (Lääne-Virumaa Keskraamatukogu, Eesti Lastekirjanduse Keskus)
- Raamatukoguhoidjate seminar (Haridus-ja Teadusministeerium)

Kirjandus

- Saarte kujutamine looduskirjanduses (Looduskaitsealase Saaremaa osakond)
- Kirjandusfoorum „Kui lugeda on raske...” (Eesti Kirjastuste Liit)
- Kirjandusfestival HEADREAD 2017. Kirjanduslik jalutuskäik Tallinna vanalinnas, loengud (Eesti Kirjanike Liit)

- Kirjanduskriitikast mäluasutuste kogude komplekteerimisel (ERÜ, TTÜ Raamatukogu)

Kultuur, mäluasutused

- ERA tuleb külla (Eesti Kirjandusmuuseum)
- Muuseumidelt raamatukogudele (Eesti Rahvusraamatukogu)
- Kuidas uurida vaimset pärandit (Rahvakultuuri Keskus, 2 osalejat)
- Töö monoloogiga (Harrastusteatri Liit)
- Hispaania keele algkursus (Edukontor, 3 osalejat)

Turism

- Turismiasjaliste õppereis (SA Saaremaa Turism)
- Giidide õppereis Sõrve (Saaremaa Giidide ühing)
- Turismitöötajate õppereis Vilsandile (MTÜ Visit Saaremaa)
- Lääne-Eesti õppereis : Haapsalu ja Läänemaa (MTÜ Lääne-Eesti Turism)
- Keskaja keskuse külastus (Saaremaa Giidide Ühing)

Veebikursused

- Infopäevuse e-kursus (TÜ Raamatukogu)
- Korrekne eesti keel igapäevases asjaajamises (Tartu Ülikool)
- Kuidas võõras kultuuris ellu jääda? (Tartu Ülikool)

Muu

- Loodusõhtu „Aasta lind 2017 - turteltuvi“ (Keskkonnaamet)
- Infopäev “EV 100” (KÜSK, Saare Maavalitsus)
- Täienduskoolitus kontoritöötajatele – trükiste kujundamine ja küljendus (Kuressaare Ametikool)
- Arvutiõpetus (TÜ väärivate ülikool)
- Vabatahtlike kaasamine (Kultuuriministeerium)
- Tartu Ülikooli väärivate ülikooli loengud Kuressaares:

Elu mõttest ja lendudest teistele planeetidele (4 osalejat)

Mis on väärtuslikku Kuressaares? (4 osalejat)

Mida ütleks Juhan Peegel tänase Eesti ajakirjanduse kohta (4 osalejat)

Ohutusala teadlikkus ja hoiakud (4 osalejat)

Kuhu ja kuidas me seilame? (4 osalejat)

Eestlastest ja eestlusest Ameerikas (3 osalejat)

Terves kehas terve vaim (3 osalejat)

Hiina meditsiin ja pikaajalisus (4 osalejat)

Kinnisvaraomaniku rõõmud ja mured (3 osalejat)

Ohtlikud ained igapäevatoodetes (3 osalejat)

Kas privaatsust saab kaitsta? (3 osalejat)

Saaremaa paas: tekkeloost kasutuseeni (3 osalejat)

Väärikas vananemine ja head suhted eri põlvkondade vahel (3 osalejat)

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused:

Saare Maakonna Keskraamatukogu korraldas maakonna raamatukoguhoidjatele 10 õppepäeva ja 2 õppesõitu (Läti, Kärila raamatukogu).

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
1.02	Esmaabi koolitus	Mari Alle	8 tundi	14/7	768
2.02	Esmaabi koolitus	Mari Alle	8 tundi	14/7	
8.02	Esmaabi koolitus	Mari Alle	8 tundi	15/9	
9.02	Esmaabi koolitus	Mari Alle	8 tundi	15/9	
1.03	Elukestva õppe edendamise koostöös raamatukogudega. Väikelaste vanemate õppesse tagasi-pöördumise toetamise kogemusi. Täiskasvanu kui õppija	ETKA Andras Monica Marfeldt Ene Käpp Jaana S. Liigand- Juhkam	6 tundi	41/12	88
12.04	Sündmuskorralduse ABC	Anneliis Kõiv	5 tundi	37/13	527
19.05	Läti kirjandus ja kultuur	Evelin Arust	4 tundi	34/12 + 27 Tartumaa rkhoidjat	511
23.08	Raamatukogud ühendvallas	Madis Kallas, Alo Heinsalu	2 tundi	22/10	0
14.-16.09	Õppereis Läti Rahvusraamatukokku, Cesise ja Jercenmuiža raamatu-		24 tundi	40/12	5057

	kokku, Eesti Rahva Muuseumi külustus				
20.10	Rahvaraa- matuko- gude statistika	Margit Jõgi	4 tundi	31/13	258
7.11	XIV kirjandus- tuur Sõnaränd	Eva Koff, Jan Kaus, Tarmo Teder, Urmas Vadi, Maire Liivamets	3 tundi	31/10	0
29.11	Oppesõit Kärlale. Kärla raamatuko- gu ja rahvamaja külustus Kärla raamatuko- gu ajalugu Maaraama tukogude laagrist Turu Linnaraa- matuko- gust Raamatu- koguinfot	Ülle Maimann, Kaie Niit Sirje Tarvis, Urve Vakker Maire Rauk Anu Vahter	5 tundi	33/13	713
				Kokku	7922 €

Koolituspäevade kavandamisel arvestati raamatukoguhoidja kutsestandardi kompetentsinõuetega (lugejateenindus, toimetulek keerulistes situatsioonides, kogude kujundamine, eesti ja eri rahvaste kirjanduse tundmine, raamatukoguteenuse turundamine, juhtimine jne) ning raamatukoguhoidjate koolitussoovidega. Õppesõidud ja kohapealsed koolituspäevad andsid erialaseid ja üldkultuurilisi teadmisi ning võimaluse suhelda kolleegidega ja kogemusi vahetada.

Maaraamatukogude töötajad peavad oluliseks, et õppepäevad toimuksid Kuressaares kohapeal.

Erialast abi probleemide ja küsimuste tekkimise korral said maaraamatukoguhoidjad keskkogu töötajatelt jooksvalt telefoni või e-posti teel. Seoses Mustjala ja Võhma raamatukogu juhataja vahetumisega, nõustas pearaamatukoguhoidja uut töötajat kohapeal kahel korral.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

LISA 2

Raamatukoguhoidjad esinesid koolis, kirjandussõprade klubis ja seltside koosolekutel. Enamasti olid need kirjandusteemalised ettekanded.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Maakonna 51 raamatukoguhoidjast 23-l on kõrgharidus (sh 13 keskkogu töötajal). Raamatukogunduslik kõrgharidus on 15 töötajal (sh 9 keskkogu raamatukoguhoidjal).

Keskharidusega raamatukoguhoidjaid on maakonnas 28 (sh 7 keskkogu töötajat). Raamatukogunduslik keskharidus on 8 töötajal (sh 3 keskkogu töötajal).

Kutsekvalifikatsiooni tunnistus on omistatud 33 maakonna raamatukoguhoidjale (sh 13 keskkogu töötajale).

2017. a läbis üks külaraamatukogu juhataja Eesti Rahvusraamatukogu juures kutseõppe koolituse.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Maret Kaju (Kihelkonna) – Kultuuriministeeriumi tänukiri
Helle Kesküla (Abruca) – Saare Maavalitsuse tänukiri ja meene
Estra Kullama (Torgu) – Torgu Vallavalitsuse tänukiri ja meene
Ülle Maimann, Kaie Niit (Kärla) – Kärla Põhikooli tänukiri
Erika Pints (Liiva) – Muhu Lasteaia tänukiri
Marju Pulk (Pihtla) – Pihtla Vallavalitsuse aumärk
Marlin Pärn (Orissaare) – Orissaare Lasteaia tänukiri
Agnessa Sepp (Sakla) – Valjala Vallavalitsuse tänukiri
Aive Sepp (Laimjala) – Saare maakonna 2017. a parim maaraamatukoguhoidja, auhinna „Aasta maaraamatukoguhoidja 2017“ nominent, ERÜ tänukiri
Janne Sepp (Pihtla) – Pihtla Vallavalitsuse aumärk, Pihtla Kooli tänukiri
Anu Urmet (Tornimäe) - Kultuuriministeeriumi tänukiri

Tunnustati ka raamatukogusid, mis on sisuliselt ju töötajate tunnustamine. TÕN-i raames omistati Abruca raamatukogule nimetus “Saare maakonna aasta raamatukogu 2017”. Selle nimetuse nominendid olid veel ka Sakla ja Valjala raamatukogu ning Saare Maakonna Keskraamatukogu.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht.

LISA 3

26 Saare maakonna külaraamatukogu asuvad ühes hoones koos mõne muu asutusega (rahvamaja, seltsimaja, arstipunkt, noortekeskus, lasteaed, tööõppekeskus, kauplus, põllumajandusühistu, sotsiaalkorterid, külakeskus, kool jne). Kolm raamatukogu on päris omaette.

2018. aastal toimuvad muudatused järgmiste raamatukogude ruumide osas:

- Aste raamatukogu kolib lasteaia majast uutesse ruumidesse Aste klubi hoonesse
- Eikla raamatukogu kolib samas hoones raamatukogule sobivamasse ruumi
- Kihelkonna raamatukogu kolib Kihelkonna kooli hoonesse
- Laimjala raamatukogu saab asukoha sama hoone 1. korrusel

Päevakorral on Lümända keskusehoone renoveerimine ning selle käigus uuendatakse ka raamatukogu ruumid. Renoveerimistöde täpne algusaeg ei ole teada.

Remondivajadus:

- Abruca raamatukogu vajaks uusi aknaid ja seinte soojustamist. 2018. a neid töid plaanis teostada pole.
- Hellamaa raamatukogu asub vanas suures amortiseerunud majas. Eeldatavasti tellitakse hoone renoveerimisplaan 2018. aastal.
- Randvere raamatukogu ruumid vajaksid värskendust ja uut põrandakatet. 2018. a seda plaanis pole.
- Vöhma raamatukogule on vaja leida teine lahendus kütmisele, kuna praegu on raamatukogus väga külm.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Esimesel korrusel asuvatesse külaraamatukogudesse (neid on maakonnas 23) on kergema liikumispuudega inimestel ligipääs olemas. Kaldteed saab kasutada 12 maaraamatukokku sisenemiseks. 2017. a ehitati metallrest-kaldtee Liiva raamatukogule.

Teisel korrusel asuvatesse külaraamatukogudesse on liikumispuudega inimestel sisenemine raskendatud. Selliseid raamatukogusid on praegu maakonnas 6 (Kaali, Laimjala, Lümända, Pärsama, Tagavere, Tornimäe). Laimjala raamatukogu kolib 2018. a esimesele korrusele.

Keskraamatukogu külastamine on liikumispuudega ja ka ratastooliga inimesel võimalik. Olemas on lift ja invatuaetid mõlemal korrusel.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Arvutitöökohti on maakonna raamatukogudes kokku 112, millest 61 arvutit kasutajate ja 51 raamatukogutöötajate käsutuses. Kokku on keskkogus 31 arvutit, millest 14 on kasutajaarvutid.

Orissaare vald liisis HITSA põhikoolide digitaristu meetmest 4-aastase kasutusrendiga koolile ja teistele allasutustele arvutid. Orissaare raamatukogu sai 6 uut arvutit.

Uue arvuti ostsid kolm külaraamatukogu.

Keskraamatukogu rentis 2017. aastal 26 arvutit ja 13 monitori, millest 9 arvutit ja 3 monitori Kuressaare Linnavalitsuse riigihanke kaudu Datagate OÜ-lt ning ülejäänud Telialt. Lisaks osteti keskkokku 1 arvuti ja 4 monitori ning pikendati ESET litsentsi kõigile arvutitele kaheks aastaks.

2017. a sai Metsküla raamatukogu kaks korda kiirema internetiühenduse. Kärla ja Tornimäe raamatukogu on saamas ülikiiret internetiühendust, kuna nende raamatukogude piirkonnas on juba käimas kaabelliini ehitus.

WiFi leviala on olemas kõigis maakonna rahvaraamatukogudes.

3. Kogud

Kõik maakonna rahvaraamatukogud komplekteerivad oma kogud keskraamatukogu kaudu.

Keskraamatukogu koostab külaraamatukogude tellimuste alusel iga nädal koondtellimused, olles võrrelnud enne kahe hulgi lao hindu. Tellimused tehakse hulgiladudest (Apollo ja Rahva Raamat) ning otsetellimused kirjastustest ja kirjanikelt.

Teavikute saabumine Kuressaarde toimus tavaliselt tarnijate kulul, enamasti 1-5 korda nädalas.

Vajadusel töö raamatupakid Tallinnast ära Kuressaare Linnavalitsuse auto või tellisime majandusvedude teenust AS-lt Tehtal. Tavaliselt ühildati teavikute transport näituste vms Tallinnast toomise või sinna tagasi viimisega. Raamatupakkide toimetamise üks kord kuus külaraamatukokku organiseerisid maaraamatukogude juhatajad.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Komplekteerimise aluseks on Saare Maakonna Keskraamatukogu komplekteerimispõhimõtted, mille koostamisel on lähtutud järgmistest dokumentidest: SKR põhimäärus (Kuressaare Linnavolikogu 22. mai 2014 otsus nr 24), Rahvaraamatukogu seadus, Rahvaraamatukogu töökorralduse juhend (kultuuriministri 12. juuli 2004. a määrus nr 9), Maakonnaraamatukogude nimetamine (kultuuriministri määrus, jõustunud 19.04.1997), Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord (kultuuriministri 9. jaanuari 2015. a määrus nr 1) ja Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu soovitusel kogude kujundamiseks rahvaraamatukogudele (23. juuni 2013).

Maakonna külaraamatukogude juhatajad teevad valiku saadetud (1-2 korda nädalas) tellimislehtede põhjal ise, lähtudes oma rahalistest võimalustest ning arvestades oma raamatukogu teeninduspiirkonna eripära (kooli või lasteaia olemasolu, piirkonnas asuvad asutused, suvitajate soovid jne).

Valdade siseselt teevad raamatukogud teavikute tellimisel koostööd. Ühiselt otsustatakse, kes mida ostab. Jätkuvalt on suur tähtsus järelkomplekteerimisel.

Kogude täiendamisel oli endiselt esikohal Eesti autorite ja Eesti kohta ilmuva kirjanduse, samuti lastekirjanduse ning oma piirkonna kodulooliste trükiste soetamine. Olulisel kohal oli ka teatmeteoste ja teadmiskirjanduse ning väärt tõlkekirjanduse tellimine.

Kokku saabus 2017. maakonna raamatukogudesse 12 943 teavikut, millest 12% olid annetused.

Ostetud teaviku keskmiseks hinnaks kujunes 2017. a 12,52 eurot (2016. a 11,74 €).

Vallad andsid teavikute soetamiseks elaniku kohta keskmiselt 2,60 € (2016 - 2,47 €). Kõige rohkem andsid teavikute ostmiseks raha elaniku kohta Ruhnu vald - 10,99 € ja Torgu vald 8,11 €, kõige vähem Leisi vald - 1,44 €.

Kuussaare linna poolt keskraamatukogule elaniku kohta eraldatud toetus teavikute (sh raamat, auvis, elektrooniline teavik, muu teavik) soetamiseks oli 1,40 eurot (2016 - 1,31 €).

USA saatkonna toetus keskraamatukogu Ameerika teabepunktile teavikute (raamatud, perioodika) ostmiseks oli 1281 €.

Kogude ringlus maakonnas oli 0,6, keskraamatukogu kogu ringlus 0.8.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Komplekteerimissummast kulus maakonnas raamatute ostmiseks 79%.

2017. a tuli maakonna raamatukogudesse raamatuid juurde 12 230 eksemplari (2016 - 11 765 eksemplari), millest osteti 10 721 eksemplari (2016 - 10 472) ning 1509 eksemplari (2016 - 1293) olid annetused. Nimetusi lisandus 4410.

Maakonda ostetud raamatutest oli 72% ilu- ja lastekirjandus nagu varasemalgi aastal.

Keskkogu raamatufond suurenes 3676 eksemplari võrra (2016 - 3422), millest ostud olid 3300 eksemplari (2016 - 3092). Annetusi oli 376 eksemplari. Ostudest moodustas ilu- ja lastekirjandus 57%, see on ühe protsendi võrra rohkem kui eelmisel aastal.

Keskkogu komplekteerimissummast läks raamatute ostmiseks 86%.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Maakonnas tervikuna moodustasid perioodikale tehtud kulutused komplekteerimissummast 20,4%.

Perioodikat telliti maakonna raamatukogudesse 33 895 € eest, millest 3559 € eest osteti kultuuriperioodikat (2016 - 32 519 €).

Keskkogul kulus perioodika tellimisele 6406 eurot, mis on 5% rohkem kui 2016. aastal. See on 12,8% keskkogu komplekteerimiskuludest.

Keskkogus oli võimalik lugeda 127 nimetust ajakirju ja 20 nimetust ajalehti.

Maaraamatukogudesse oli tellitud 3-34 nimetust ajakirju ja 0 (Ruhnu) -10 nimetust ajalehti.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Raamatukogude külastajate huvi kogudes olevate auviste vastu on aasta-aastalt kahanenud ning seetõttu on neid ka vähem soetatud.

Auviseid tuli maakonna raamatukogudesse juurde 88 (2016 -168), millest 66 (2016-150) olid ostud ja 22 (2016-18) annetused.

Keskkogusse lisandus auviseid 56 (2016 -114), sh 41 ostud ja 15 annetused.

Elektroonilisi teavikuid said maakonna raamatukogud juurde 9, sh 6 ostud ja 3 annetused (2016 – 3). Keskkogusse tuli elektroonilisi teavikuid 7, sh 6 ostud ja 1 annetus.

Muid teavikuid lisandus maakonna raamatukogudesse 29, sh 18 keskraamatukokku. Kõik lisandunud olid ostud.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Inventuur viidi läbi Hellamaa, Leisi ja Pärsama raamatukogus.

Maakonna raamatukogude kogudest kustutati 10 630 raamatut (sh 1805 keskkogus), 17 auvist, 5 elektroonilist teavikut ja 3 muud teavikut ning 522 aastakäiku ajakirju.

Keskraamatukogu fondist auviseid, elektroonilisi ja muid teavikuid ning ajakirjade aastakäike 2017. a ei kustutatud.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Väliteeninduspunkte on kolmel külaraamatukogul – Laimjala, Pihla ja Sakla raamatukogul.

Raamatute tagastuskast on 5 külaraamatukogul ning 2017. aasta sügisest on ka keskraamatukogu lugejatel võimalik raamatuid tagastada väljaspool raamatukogu lahtiolekuaegu, kasutades selleks raamatute tagastuskasti.

Omniva lepingulisena osutavad postiteenuseid 8 külaraamatukogu (Aste, Kihelkonna, Lümända, Mustjala, Salme, Torgu, Tornimäe, Valjala). Tavaaegadel tuleb teenindada 5-12 postiteenuste klienti päevas, pühade aegu rohkem ning seetõttu on raamatukogutöö päris palju häiritud.

2017. aastal tekitas tõelist rahulolematust Omniva poolt makstav madal tasu tehtavate postiteenuste eest. Probleemist on teadlik ka uue, Saaremaa valla juhtkond ning kavas on lepingud Omnivaga üle vaadata ja uuendada.

Orissaare raamatukokku on aegade jooksul kogunenud väheke riideid ja kostüüme ning mütse-maske (eelkõige lastele). Soovi korral laenutatakse neid välja näitemängude, kostüümipidude jne tarvis.

Hellamaa raamatukogu juhataja viis läbi küsitluse Hellamaa Raamatukogu ja Hellamaa Külakeskuse poolt pakutavate teenuste kasutamise kohta (asuvad ühes hoones). Vastas 55 kasutajat. Hinnangud teenindusele olid väga positiivsed. Avaldati soovi veel mõningate teenuste kättesaadavaks tegemiseks. Oli rahulolematuid teavikute valiku ja raamatukogu

lahtiolekuaegade suhtes, kuna seoses raamatukogu juhataja koormuse vähenemisega 0,7 koormusele, lühenes ka raamatukogu lahtiolekuaeg.

Kärla raamatukogu korraldas maikuus lugejaküsitluse eesmärgiga uurida lugejate rahulolu, soove ja ettepanekuid edaspidise töö paremaks korraldamiseks uues majas. Küsimustik tuli täita paber kandjal ning oli anonüümne. Jagati välja 100 ankeeti, millest tagastati 57. Enamus vastajaid olid naised vanuses 60 ja enam. 55,5% vastajatest olid töötajad.

Kõik küsimustiku täitjad olid rahul lahtiolekuaegadega ning raamatute ja perioodika valikuga. Oldi arvamusel, et vajaliku teaviku leidmine on lihtne. Töötajate teeninduse ja kompetentsusega olid väga rahul 88,9% vastajatest. Leiti, et küllastajatesse suhtutakse meeldivalt ja abivalmilt.

Küsitati ka arvamust raamatukogus korraldatavate ürituste kohta, sest endises Kärla raamatukogus puudus pind näituste ja väljapanekute tegemiseks, ürituste korraldamiseks. Isegi raamatukogutundide läbiviimine oli raskendatud, sest ruumi oli vähe. Kuid ainult 11,1% arvas, et üritusi võiks rohkem olla. Küsimustele, milliseid üritusi võiks raamatukogu korraldada ja millistel osaleksite, ei saanud aga ühtegi ettepanekut.

Pärsama raamatukogu viis läbi rahulolu-uuringu, mille käigus jagati välja 24 ankeeti. Tagastati neist 12. Vastajad olid rahul raamatukogu poolt pakutavate teenuste ning raamatukogust saadava raamatuvalikuga. Neile meeldis, et raamatukogu on kodu lähedal, hubane ja kõik vajalik olemas. Tehti ettepanek, et Ratla külas võiks avada laenutuspunkti. Pakuti välja, et võiks korraldada kohtumisi kirjanikega ja teha raamatututvustusi. Rahul oldi sõbraliku ja kompetentse raamatukogutöötajaga. Kõige suuremaks sooviks oli aga, et raamatukogu ikka alles jääks.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Maakonnas on kasutajate käsutuses 61 arvutit (sh 14 keskkogus, millest 10 on internetipunkti arvutid). Kõigil rahvaraamatukogudel on WIFI leviala.

Maaraamatukogudes on internetipunktide arvutite kasutamine vähenenud. Peamised küllastajad on vanemad inimesed, kes tihti vajavad abi internetis toimingute tegemisel ning lapsed veedavad vaba aega. Elavam on internetipunktide külastamine suvekuudel, kui Saaremaad külastavad turistid ja puhkajad. Raamatukogu arvuteid kasutatakse ka siis, kui on vaja midagi välja printida.

Internetipunktide kasutajad külastasid põhiliselt internetipanka, sotsiaalmeedia kanaleid, infoportaale, ajalehtede võrguväljaannete lehekülgi, osteti praami- ja lennupileteid, otsiti infot vaatamisväärsuste kohta, digiallkirjastati dokumente jne.

Keskraamatukogu internetipunkti külastusi oli 2017. aastal 20 859, mis on 0,6% rohkem kui eelmisel aastal.

Kuressaare linnas on väga vähe võimalusi koopiasteenuste saamiseks, printimiseks, skaneerimiseks või ID-kaardiga toimingute teostamiseks. Seetõttu on keskkogus nende teenuste osakaal kasvanud.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

- Saare maakonna elanikest kasutab raamatukogude teenuseid 34,5% (2016 - 35,1%), keskraamatukogu hõlve oli 41,6% (2016 – 43,2%).
- Laenutusi elaniku kohta oli maakonnas 7,4 (2016 – 7,8), keskraamatukogus 7,6 (2016 – 7,9).
- Laenamissagedus maakonna raamatukogudes kokku 21,5 (2016 – 22,2), keskkogus 18,4 (2016 – 18,4).
- Maakonna raamatukogude kojulaenutustest 80,7% olid raamatud, 19,1% perioodika ja 0,2% auvised. Keskkogus olid 98,7% raamatud, 1,1% perioodika ja 0,2% auvised. Auviste laenutused on aasta-aastalt vähenenud.
- Ilukirjanduse osakaal kojulaenutuste hulgas on kasvanud. 2017. aastal oli 59,9% kojulaenutustest ilukirjandus (2016 – 58,8%), keskkogus oli ilukirjanduse osakaal 67,6% (2016 – 66,5%).
- Kojulaenutustest moodustas võõrkeelne kirjandus 0,9%, keskkogus 2,1%.

Tabel 5

Raamatu-kogu	Lugejad 2016	Lugejad 2017	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	12030	11771	- 259
Sh keskk	5926	5684	- 242

Raamatu-kogu	Külastused 2016	Külastused 2017	Muutus (+/-)	Virtuaal-külast. 2016	Virtuaal-külast. 2017	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	194 836	197 660	+ 2824	50 891	41 556	- 9335
Sh keskk	110 584	111 025	+ 441	12 902	15 850	+ 2948

Raamatu-kogu	Laenut-d 2016	Laenut-d 2017	Muutus (+/-)	Päringud* 2016	Päringud* 2017	Muutus (+/-)
Linna/maak. rmtk	266 997	252 921	- 14 076	3466	4194	+ 728
Sh keskk	108 809	104 376	- 4433	1974	2573	+ 599

Maakonnas tervikuna põhinäitajad lugejate, laenutuste ja virtuaalkülastuste osas langesid, kuid maakonna raamatukogude külastuste, päringute ja keskkogu virtuaalkülastuste arvnäitajates oli siiski väike kasv.

Arvnäitajate vähenemise põhjused on raamatukogutöötajate hinnangul järgmised:

- Saare maakonna elanike arv väheneb jätkuvalt aasta-aastalt (kolitakse mandrile, välismaale), inimesed on hõivatud tööga kodust kaugemal.
- Vaba aja veetmiseks on rohkem erinevaid võimalusi.
- Elanikkond vananeb, tekivad terviseprobleemid, mis ei võimalda lugeda.
- Suure osa laste ajast hõlmavad arvutid ja nutitelefoniid. Aina rohkem on laste aeg lisaks intensiivsele koolitööle sisustatud huvialaringide ja muu meelelahutusega.

- Mitmed raamatukogud olid erinevatel põhjustel pikalt suletud (remont, kolimine, töötaja pikaajaline haigus, töötaja surm)
- Kohaliku kaupluse sulgemine. Inimesed käisid sisseoste tegemas ja külastasid ühtlasi kõrval asuvat raamatukogu.

Külastuste arv suurenes raamatukoguhoidjate arvates raamatukogudes toimunud huvitavate ürituste ja näituste tõttu.

Oma osa on külastuste kasvus ilmselt ka postiteenuse pärast raamatukokku tulijatel. Järjekorras oodates sirvitakse ikka mõnda raamatut või ajakirja. Uudistama tuldi uusi raamatukogusid Kärlal ja Valjalas.

Päringuid esitati 2017. a kogu maakonna raamatukogudes kokku 4194, sh 2573 keskkogus. Valdavalt olid need teemapäringud. Rohkem küsiti käsitöö, rahvariiete, erinevate reisisihtkohtade, ajaloo, meditsiini, kodulooainese, turunduse, esoteerika, juhtimise jne kohta.

4.3 RVL teenindus

Maakonnas tervikuna said raamatukogud RVL-i teel kokku 1055 tellimust (2016 – 1226 tellimust). Teistelt telliti 1309 eksemplari (2016 – 1261).

Keskkogust telliti 511 eksemplari (2016 – 773). Enamasti olid need Saare maakonna raamatukogude tellimused, mis toimusid läbi RIKS-i. Maakonnasisese RVL-i puhul korraldati raamatute kättesaamine ja tagastamine raamatukogutöötajate vahendusel või sõprade-tuttavate abiga.

Keskkogu tellis raamatuid peamiselt kõrgkoolide ja mandri suurematest raamatukogudest. 2017. a telliti ja ka saadi 89 eksemplari (2016 - 69 eksemplari).

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste- ja noorsookirjanduse komplekteerimisel eelistatakse eesti algupärast laste- ja noortekirjandust ja väärt tõlkekirjandust.

Komplekteerimisel arvestatakse võimalusel nõudlusega nii kohustusliku kirjanduse kui menuraamatute osas ja tehakse järelkomplekteerimist soodsamate hindade korral. Positiivne on see, et järjest enam ollakse koolides paindlikumad kohustusliku kirjanduse osas.

Saare maakonda osteti laste- ja noorsookirjandust kokku 795 nimetust ja 2444 eksemplari (sh lastekirjandust 689 nimetust, kokku 2045 eksemplari ning noorsookirjandust 106 nimetust, kokku 399 eksemplari). Ostud sisaldasid nii 2017. a ilmunud laste- ja noorsooraamatuid kui ka järelkomplekteeritud teoseid.

Annetustena sai Saare maakond laste-ja noorsookirjandust 2017. aastal juurde 118 nimetust, kokku 136 eksemplari.

Saare Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonda osteti 2017. aastal laste- ja noorsooraamatuid 583 nimetust ja 723 eksemplari. Lastekirjanduse osa oli sellest 510

nimetust, kokku 640 eksemplariga (ilukirjandus ja teadmiskirjandus kokku). Noorsookirjandust osteti 73 nimetust, kokku 83 eksemplari (ilukirjandus ja teadmiskirjandus kokku). Annetustena saadi laste- ja noorsookirjandust lasteosakonda juurde 29 nimetust kokku 33 eksemplari.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2016	Lug-d 2017	Muutus (+/-)	Külast-d 2016	Külast-d 2017	Muutus (+/-)	Laenut 2016	Laenut 2017	Muutus (+/-)
Linna/ma ak. rmtk	2574	2588	+ 14	194 836	197 660	+ 2824	27 185	24203	- 2982
Sh keskk	1055	1078	+ 23	16 508	19 085	+ 2577	8422	7906	- 516

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, sh lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Maakonna lugejate üldarvust 22% (2016 – 21,2%) olid lapsed. Laste külastused moodustasid kõigist külastustest 22% (2016 – 20%) ning laenutused 9,6% (2016 – 10,2%).

Keskraamatukogu lugejatest olid 19% (2016 – 17,8%) lapsed. Keskkogu laste külastuste hulk moodustas 17,2% (2016 – 14,9%) külastuste üldarvust. Laste laenutusi oli 7,6% (2016 – 7,7%).

Raamatukogutöötajate hinnangul on laste lugemisharjumuste kujundamise peamiseks eeldusteks lapsi köitvate teavikute olemasolu raamatukogus, koostöö tegemine kohaliku kooli, lasteaia ja lapsevanematega ning erinevate kirjandusürituste korraldamine.

2017. aastal pakkusid raamatukogud lastele enam organiseeritud ajaveetmise võimalusi kui varemalt. Sellest ka laste külastuste arvu kasv. Lastele meeldib raamatukogus aega veeta – mängida lauamänge, värvida ja joonistada, osaleda meisterdamistundides, viktoriinides, üritustel jne, kuid kahjuks üha vähem laenutavad nad raamatuid.

Laste ja noorte kultuuriaasta raames korraldati hulk huvitavaid lugemisele suunavaid üritusi. Keskraamatukogu lasteosakond koostas koos Kuressaare Noortejaamaga vastava rakenduse abil põneva mängukeskkonna ja nii saadeti noored linna peale raamatutegelaste otsingutele.

Lapsed ja noored arvestavad paljudes asjades eakaaslaste arvamuste ja hinnangutega. Valjala Põhikooli kirjandusõpetaja annab igal kevadel 7.-9. klassi õpilastele ülesande tutvustada kaasõpilastele ühte uut proosaraamatut ja ühte uut luuleraamatut. Nendele raamatutele on lisandunud veel reisikirjad ja kriminullid. Nii mõnigi laps on taas raamatute juurde jõudnud.

Kärla raamatukogu soovib koostöös algklasside õpetajate ja kirjandusõpetajatega õpilastele uuemat kirjandust, mida õpilased raamatukogutundides tutvustavad ka kaaslastele.

Olulised olid ka kirjanikega kohtumised, mille järel kohe tõusis nende autorite teoste laenutamine.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused. LISA 4

Lastele ja noortele korraldatud ettevõtmiste põhiteemad olid: kalendritähtpäevad, laste ja noorte kultuuriaasta, eesti ja välisautorite lastekirjandus ning kodupaiga kultuur ja loodus. Lasteürituste organiseerimisel tehti koostööd koolide, lasteaedade, noortekeskuste ja teiste asutustega (spaad, ettevõtted, talunikud, kultuurikeskus jne).

Abruka raamatukogu oli nagu varasematelgi aastatel lastele looduse vahendajaks. Looduslaagrites toimusid kirjanduslikud loodusmatkad, õpiti selgeks näitemäng „Rääkivad puud“. Lümända lastega koostati ravimtaimede herbaarium ja iga laps valmistas veel käbisoomustest siili või öökulli. Nendest koostati ka näitus, mis oli avatud raamatukogupäevade lõpuni.

Hellamaa raamatukogu laste- ja noorte kultuuriaasta suuremaks ürituseks oli „Helena Läks Hellamaalt“ - kohtumine koduküla noore kirjaniku Helena Läksiga, kes osalejate rõõmuks luges ka ette oma raamatu „Kasside salajane pagaritöökoda“. Lugejatega koostöös valmis näitus „Minu lapsepõlvraamat“, kuhu toodi vanima teavikuna 1848. aastal välja antud raamat. Näituse põhjal toimus ettelugemispäev ja juhataja koostas ristsõnamõistatuse „Eesti laste- ja noorsookirjandus“. Külakeskuse saalis oli kunstnik ja kirjanik Urmas Tulviste lasteraamatute illustratsioonide ja joonistuste näitus. Toimus kohtumine Urmas Tulvistega. Aasta lõpus eksponeeriti noore kunstniku Gedren Kollo näitust „Minu mõttemaailm“.

Laimjala raamatukogu juhataja korraldas kirjaniku ja rännumehe Marko Kalduri ning tema koera Tähekiire kohtumise Kahtla lasteaed-alkkooli lastele. Marko Kaldur esines ka Liiva ja Tornimäe raamatukogus.

Orissaare raamatukogu üheks olulisemaks lasteürituseks oli algklasside kevadine luuletund, kus iga klass õppis pähe ühe luuletaja-juubilari luuletusi ning õpilased esitasid neid klassis. Parimad etlejad esinesid luuletunnis, kus tutvustati ka autoreid ja nende loomingut. Lõbusaim ettevõtmine oli kahtlemata Astrid Lindgreni raamatutegelaste karneval.

Suurim väljakutse oli aga suviste laste- ja noorte kultuuriaasta teemateisipäevade korraldamine. Kõige enam huvilisi meelitas kohale lemmikloomapäev ja patsipunumis- ning trikitegemise päev. Leigemalt suhtuti omaloomingupäeva.

Sakla raamatukogus toimus küla laste jõulupidu „Jõulud vanasti“. Loeti ette jõulujutte, mängiti vanaaja mängu, käis jõuluvana. Üritust aitas läbi viia KUMU koolitusosakonna juhataja Piret Sepp.

Valjala raamatukogu korraldas emakeelepäeva luulevõistluse, kuhu lapsed esitasid emakeelest kirjutatud luuletused ning emakeelepäeval toimunud autasustamisel lugesid neid ka ette.

Teine suurem Valjala raamatukogu ettevõtmine oli jüripäeva maastikumäng lasteaia õuealal. Osalesid Valjala Põhikooli 1.-4. klassi lapsed. Kontrollpunkte oli 8. Küsimused kontrollpunktides hõlmasid nii muinasjutte, lasteraamatute pealkirju, sõlmede tegemist, teraviljade tundmist, otsingut internetis, koduvalla ja taimede tundmist. Meeskonnad olid

5-liikmelised. Raamatukogu juhataja tunnistab, et selle mängu tegijana õppis ta ise palju ning talle selgus tõsiasi, et tänapäeva laste funktsionaalne lugemine on kehv, nende keskendumine on raske ja nad on väga orienteeritud kiirusele.

Keskraamatukogus käis lastele esinemas rekordarv lastekirjanikke – tervelt 5 (Markus Saksatamm, Ilmar Tomusk, Mika Keränen, Kerttu Soans ja Grethe Rõõm). Rohkem eksponeeriti keskkogus nii noorte kui professionaalide lastele ja noortele suunatud kunsti. Toimus esimene interaktiivne lugemisvõistlus õpilastele erinevates vanuseastmetes. Olid lugemiskoera hommikud ja ettelugemisvõistlus.

Esmakordne oli koostöö linna noortekeskusega, kellega kahasse korraldati kaks suuremat ülelinnalist üritust. Sel aastal kasvas oluliselt keskkogu laste lugemissaali külastamine. Ajaveetmise kohana leiti lugemissaal üles perede ja noorte poolt, kes veetsid aega lauamänge mängides. Raamatukogu sisustas koolivaheaegadel laste vaba aega, pakkudes erinevaid tegevusi.

Korraldati vanaraamatute ja kaasaegsete - häälega raamatute päevi. Tähistati rahvakalendri tähtpäevi, mille käigus joonistati, meisterdati ja võrreldi vanu asju ja tegemisi tänase päevaga.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Abruka	34	1	1
Hellamaa	11	1	3
Laimjala	62	1	6
Pihla	6	1	3
Sakla	20	1	2
Tagavere	14	1	6
Tornimäe	36	1	4
Kokku	183	1	25

Koduteenuseks on raamatute ja ajakirjade laenutamine. Soovitud teavikud viisideakatele ja puutega inimestele koju kätte raamatukogutöötajad ise või koduhooldusega tegelevad valla sotsiaaltöötajad.

Laimjala raamatukogu juhataja märgib, et tutvustab koduteeninduse käigus vahel ka valla õigusakte ja jagab sellekohast infot, vastab sotsiaalteenuseid puudutavatele küsimustele ning tutvustab valla kultuuritööd jne.

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Muinasjutuhommik Kallemäe kooli Kuressaare Filiaali õpilastele	1	27

Saare Maakonna Keskraamatukogu lasteosakond teeb koostööd Kuressaare toimetuleku raskustega laste rühmadega, korraldades neile jutuhommikuid ja tegevusi, lähtudes nende soovidest.

Augusti lõpus korraldasid Minu Unistuste Päeva vabatahtlikud koos Eesti Abi- ja Teraapiakoerte Ühingu meeskonna, keskraamatukogu vabatahtliku Ly ja tema teraapiakoera Mia ning laste lugemissaali töötajatega unistuste päeva väikesele Helenale. Helena ei ole Saaremaa tüdruk, kuid oma unistuste päeva asukohaks valis ta Kuressaare ning üheks kohaks ka keskraamatukogu.

Kärla raamatukogu lugejateks on mõned hoolekandeesutuse Sõmera Kodu (vaimupuudega ja psüühiliste häiretega inimesed) elanikest. Psüühilise erivajadusega isikud, kui neile on määratud eestkostja, saavad laenutada ainult eestkostja nõusolekul.

Randvere raamatukoguga ühes hoones asuvas tööõppekeskuses käivad erivajadustega inimesed, kellega raamatukogu juhataja vahel viib läbi üritusi (ettelugemine, joonistamine, koos laulmine).

4.6 Raamatukogu kui kohalikkude pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

2017. aastal oli maakonna raamatukogudes kokku 538 näitust ja väljapanekut (2016 - 541), sh 61 keskkogus (2016 – 75) ning toimus 422 üritust (2016 – 407), sh 82 keskkogus (2016 – 94). Erinevatest üritustest võttis osa 14 927 inimest, sh 2432 osales keskkogu poolt korraldatud ettevõtmistes.

Raamatukogudes eksponeeritud näitused ja väljapanekud olid enamasti pühendatud kirjanike, kunstnike ja teiste väljapaistvate inimeste juubelitele, rahvakalendri tähtpäevadele ning muudele olulistele teemadele.

Valdav osa Abruka raamatukogu näitustest olid loodusteemalised. Koostöös Tartu Ülikooli Loodusmuuseumiga sai võimalikuks Theodor Lippmaa akadeemilist pärandit tutvustava näituse korraldamine Abrukal. Taritu raamatukogu ulatuslikum näitus oli „Meie kodulugu“.

Oli mitmeid huvitavaid näitusi oma piirkonna inimeste erakogudest - Hellamaal Eesti Vabariigi aegsete raamatute näitus külavanema koduraamatukogust ning Liiva raamatukogus näitus „Eesti Vabariigile pühendatud“ (Harald Kreemi isiklikust kogust).

Keskkogus eksponeeritud näitustest olid mahukamad: Mohammad Barrangi Fashtami isikunäitus „Dream“, Gražka Lauge illustratsioonide näitus, Kadi Kurema „Jänesed ja kassid“, „Loetud hetked“ ja „Perrault muinasjuttude illustratsioonid“.

Ungari päevade raames avas Ungari Instituudi juhataja Tamas Orosz keskkogus Ungari-teemalised fotonäitused – „Budapesti kutid“, Kai Tiisläri „Killuke si Ungarist“ ja Mate Bachi „Budapesti naised“.

Elukestvat õpet toetavad ja vabaaja veetmiseks võimalusi pakkuvad ettevõtmised

Kirjandusüritused

Juhan Smuuli 95. sünniaastapäeva tähistati Aste ja Leisi raamatukogus.

Laimjala raamatukogu oli üks osaline Henno Käo 75. sünniaastapäevale pühendatud ettevõtmiste läbiviimisel. Toimus Henno Käo mälestuskontsert ja tema loomingut tutvustus (näidendid, Suure Kivi loodusrada jne) ehk Saaremaa Valss 3.

Jätkuvalt tegutses aktiivselt Orissaare Kirjandussõprade Klubi, mis käib koos enamasti kord kuus. Klubi eestvedajad on Orissaare raamatukogu töötajad. Oli huvitavaid kohtumisi, korraldati klubiliikmetele väljasõit Valjala valla kultuuriloolistesse paikadesse.

Ka Orissaare raamatukogus oli Henno Käole pühendatud üritus, kus tema loomingut ja elukäiku tutvustas Eha Ennemuist. Oma mälestusi kooliajast oli jagamas Henno Käo kunagine klassiõde Laine Alas.

Muhulasest kirjandusloolane Kadri Tüür rääkis rohkem või vähem tuntud muhulastest, eelkõige Raissa Kõvamehest, kelle "Randlasi" ta kõrvutas Juhan Smuuli "Suvitajatega". Malle Ige - kah muhulane - kehasus Mardi Risteks ning näitas, mis nägu ja tegu on üks kirjanduse pärast kannatada saanud naisterahvas.

Teemaõhtul „Porikuust sai poeesiaku“ tehti juttu luuletajatest, kel oktoobrikuus ümmargune sünni(aasta)päev (Ave Alavainu, Helgi Muller, Priidu Beier, Velly Verev, Karl Ristikivi, Tõnis Lehtmets, Minni Nurme) ning kirjandusklubi liikmed lugesid nende luulet.

Üritusel „Käbi ei kuku kännust kaugelt“ V andis Orissaare raamatukogu juhataja Eha Trumm ülevaate kirjandusloolasest ja tõlkijast Oskar Kuningast ning tema järeltulijatest: Astrid Reinlast (tema kaudu ka Boris Kaburist, Salme Kõivust, Vaime Kaburist) ning Rõtovite-Narvade maledünastiast.

Lümanda raamatukogus oli emakeelepäeval Jaak Petersoni elu ja loomingut tutvustav pärastlõuna Lümanda senioride seltsingule.

Keskraamatukogus tutvustas Tauno Vahter Tänapäeva kirjastuse uusi raamatuid. Oli Ena Metsa Naeratava Kuu ja rännu- ja raamatulugude õhtu.

Raamatuesitlused

Irma Järvesalu esitles uut Muhu-ainelist luulekogu „Üheskoos“ Liiva raamatukogus. Leisi raamatukogus oli Meister Hannese luulekogu ja Sakla raamatukogus raamatu „Mälestusi kolhoosist“ esitus. Salme raamatukogus tutvustas oma raamatut "Võõras mundris võõral maal" Raimond Ellik ning oli „Sõrulase aabitsa“ ja Adena Sepa uue raamatu "Elu pöördelised hetked" esitus.

Keskkogus tutvustas oma raamatut „Hüüdnimi eestlane“ Harry Raudvere.

Kohtumised kirjanikega

Raamatukogude külalisteks olid Mika Keränen (keskkogu, Lümanda, Salme), Markus Saksatamm (keskkogu, Salme), Marko Kaldur (Laimjala, Liiva, Tornimäe), Helena Läks (Hellamaa), Urmas Tulviste (Hellamaa), Ilmar Tomusk (keskkogu, Leisi, Salme), Kerttu Soans (keskkogu) ja Grethe Rõõm (keskkogu).

XIV kirjandustuuri Sõnaränd raames esinesid keskkogus ja Orissaare raamatukogus Jan Kaus, Eva Koff, Urmas Vadi ja Tarmo Teder ning Maire Liivamets.

Etendused, kontserdid, õpitoad

Suvel sai teoks vabaõhuetendus Kärla-mail Kogula külas. Etenduse kirjutas ümbruskonna legendidest ja ajaloost inspiratsiooni saanud Viimiku talu peremees Sven Aavik. Kärla raamatukogu töötajad abistasid omalt poolt autorit kodulooliste materjalidega.

Keskraamatukogus esines teatritrupp Bona Verbum etendusega “Positiivseks 60 minutiga” ning Taavi Peterson esitas Bob Dylani loomingut.

Üle-eestilise tuuri raames andis Sakla raamatukogus kontserdi Austraaliast pärit tänavamuusik Tate Gebert.

Saaremaal toimunud muusikaõpetajate sügispäevade raames oli lauljate õpituba Kärla raamatukogus.

Muud loengud ja kohtumised

Torgu ja Orissaare raamatukogus oli külas Hardi Volmer. Sakla raamatukogus toimus täiskasvanud õppija nädalal Heli Maajärve loeng” Elukvaliteet paraneb sinu mõtteviisi muutusest”, külas olid Reet Viira Saaremaa Kodukandist ja Harry Raudvere. Kõrkvere raamatukogus esines Eva Luigas loenguga “Aiajutud ja paastutoidud“. Metsküla raamatukogus oli kohtumine RMK teabejuhi Heli Alliksoniga. Abruca ja Ruhnu raamatukogu külastas president Kersti Kaljulaid.

Keskkogus rääkis Maarja Tali teraapiakoertest, Mati Kaal teemal “Loomaaiad ja elurikkus” ning vahetusüliõpilane USA-st Allison Vos Halloweenist ja USA osariikide stereotüüpidest Oli börsikaupleja, koolitaja ja menuraamatute autori Alexander Elderi loeng “Efektiivne börsikauplemise tänapäeva majanduses” ning esines publitsist, Eesti Rooma Klubi liige ja raamatuautor Kaupo Vipp.

Klubid ja ringid

Tegevust jätkas Salme keskpäevaklubi, mille üks eestvedajatest ja ettevõtmiste korraldajatest on Salme raamatukogu juhataja Maie Alas. Esinema kutsutakse külalisi ja lektoreid nendest valdkondadest, mis klubi liikmetele huvi pakuvad. Eelmise aasta teemad olid kirjandus, õigus, säästlik tarbimine, turvalisus, reisimine, eestlus välismaal jm. Klubi on olnud koos vallaga abiks valla pensionäride iga-aastase reisi korraldamisel.

Eikla raamatukogu juures tegutseb lastering „Isetegemine“ ning koostöös rahvamajaga toimus kinoseansside korraldamine ja näitamine.

Valjala raamatukokku kogunes 2017. a kord kuus mälumänguhuviliste seltskond mälumängu mängima. Osales enamasti ligi 20 inimest. Koos käidi 4 korral. Raamatukogu juhataja osaleb mälumängijana ja on võitnud nii mõnegi Valjala valla meistritiitli mälumängus. Mälumänguhuvilised saavad kokku ka Mustjala raamatukogus. Pihntla raamatukogus käivad juba mitmendat aastat kord nädalas koos ristsõnade lahendajad

Raamatukogud on oma ettevõtmistega osalenud ka heategevuses. Eikla raamatukogu aitas korraldada heategevusturgu, mille tarvis valmistati oksjonimüügiks asju. Oksjonist saadud tulu annetati Saaremaa Vähiühingule. Sakla raamatukogu osalusel toimunud saialaada loterii tulust läks 50% Valjala Põhikooli MTÜ-le Meie Laste Tuleviku Heaks.

Kohalikku pärandit jäädvustavad ja tutvustavad ettevõtmised

Hellamaa raamatukogus toimus üritus „255 hetke Hellamaal – 130 aastat raamatute laenutamisest, 110 aastat endise koolihoone valmimisest, 15 aastat külakeskuse loomisest“.

Liiva raamatukogus oli Muhu Muuseumi korraldatud linnuse päeva ürituste raames arheoloog Ain Mäesalu loeng „Muhu linnuse kangelaslik kaitsmine 790 aasta eest“.

Augustis toimusid Torgu kuningriigi 25. aastapäeva pidustused. Detsembrist alates saab Torgu kogukonnamaja teisel korrusel kasutada kangastelgi ja kududa Torgu valla vaipa.

Sakla raamatukogu juhataja on tegev Sakla külamuuseumis - kogub ja süstematiseerib Valjala valda tutvustavaid perioodikaartikleid, muid dokumente ning korraldab ekskursioone. 70 aastat tagasi loodi Saklas esimene kolhoos. Neid aegu meenutati terve päev kestnud erinevate üritustega.

Sakla raamatukogu juhataja korraldas koostöös Rahvakultuuri Keskusega vaimse pärandi teabepäeva.

Koostöös Taritu raamatukogu, Taritu Arenguseltsi ja Taritu rahvamajaga toimus koduloopäev, mille kavas olid temaatilised ettekanded ja näitus koduloolistest materjalidest.

Laimjala raamatukogu juhataja osales Laimjala Aeruramm 4 organiseerimistöös. See ei ole pelgalt süstade ja kanuude orienteerumisvõistlus, vaid laiem kultuuriline ettevõtmine ja pärandikultuuri tutvustus. Tuli tunda kohaliku luuletaja Debora Vaarandi loomingut jne.

Abruka raamatukogu juhataja korraldas 2017. a Abruka looduse ja kultuuriloo tutvustamiseks Abruval 5 kirjanduslikku loodusmatka.

Valjala raamatukogu on vastu võtnud säilitamiseks mõnede kohalike inimeste poolt pakutud mälestustevihikud ja pildialbumid.

Kärla raamatukogu töötajad saatsid Saaremaa Muuseumile nende soovil Suure Tõllu hauast fotosid. Raamatukogu juhataja otsis Saaremaa Muuseumi fotokogust vanu pilte Kärla kihelkonnast. Valiti välja ilusamad ja telliti G. Trükist kolm fotolõuendit, mis ehivad nüüd Kärla raamatukogu laenutusletitagust seina.

4.6.1 kohalikul

Kohalikul tasandil tegid raamatukogud koostööd kohalike omavalitsuste, oma piirkonna rahvamajade, koolide, lasteaedade, muuseumide, noorte- ja külakeskuste ning teiste asutustega, seltside ja MTÜ-dega ning teiste maakonna raamatukogudega. Neil raamatukogudel, kes asuvad ühes hoones koos mõne muu asutusega, on koostöö kõige tihedam kindlasti oma naabriga.

Raamatukoguhoidjad leiavad, et toredate ja meelde jäävate kultuurisündmuste korraldamise üheks eelduseks on väga hea koostöö erinevate partneritega. Suuremad ettevõtmised

piirkonnas saavad ikka teoks ühiselt tegutsedes. Raamatukogutöötajad osalesid erinevate kohalike ürituste ettevalmistamisel (rahvakalendri tähtpäevad, jaanipäev, Eesti Vabariigi aastapäev, talgud, laadad, külade kokkutulekud, tervisenädal, kohalike koolide ja taidlusringide juubelid, memme-taadi päevad, käsitööpäevad, kokkamiskoolid jne), olles tihti eestvedajateks.

Keskraamatukogul jätkus endistviisi kohalikul tasandil meeldiv koostöö erinevate Kuressaare linna asutuste – eriti Kunstikooli, Kuressaare Muusikakooli, Kuressaare Ametikooli, Vanalinna Kooli, TTÜ Kuressaare Kolledži, mõlema gümnaasiumi ning linna lasteaedadega. Samuti Kuressaare Linnavalitsuse, Saare Maavalitsuse, Saaremaa Muuseumi, Saare Arhiivraamatukogu, Kuressaare Kultuurivara, Genealoogia Seltsi, Raadio Kadi, AS-ga Overall Eesti, SA-ga Ülikoolide Keskus Saaremaal ning kohalike ajalehtedega Saarte Hää! ja Meie Maa. Koostööpartnerite hulka lisandusid Kuressaare Avatud Noortekeskus Noortejaam ja Georg Ots Spa Hotell.

4.6.2 riiklikul

Eesti Kultuuriministeerium – maakonna koolitusprojektid, Hasartmängumaksu Nõukogu toetusel laste ja noorte projektid
ERÜ – koolitused, seminarid
Eesti Lastekirjanduse Keskus - koolitused, üleriigilised ühisprojektid, näitused, elamustuur Laste Vabariik
Eesti Rahvusraamatukogu – koolitused, kirjanike tuur
Eesti Hoiuraamatukogu – kogude täiendamine
Tallinna Keskraamatukogu – projekt „Kunst raamatukokku!“
Põhjamaade Ministrite Nõukogu – näitused
Eesti Kirjanike Liit – kirjanike tuur
Deltmar OÜ - info- ja kataloogisüsteemi RIKS kasutamine
Põhja-Ameerika Ülikoolide Keskus – tutvustused õppimisvõimalustest USA-s
TTÜ AR, TÜR, TLÜ AR, EMTA raamatukogu, TÜ Pärnu Kolledži raamatukogu, Tallinna Keskraamatukogu – RVL
ETKA Andras – koolitused, ühisprojektid
Eesti Kultuurkapital – projektitoetused
Rahvakultuuri Keskus – koolitus, teabepäev
KUMU – lasteüritus
Eesti Punane Rist – koolitus
Tartu Ülikool - koolitus
Tartu Ülikooli Loodusmuuseum – näitus
Eesti Töötukassa – tööpraktika
Eesti Muusikaõpetajate Liit - muusikaõpetajate sügispäevad Saaremaal
Trükimuuseum - näitus

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.

Jätkus 2005. aasta aprillist alanud Saare Maakonna Keskraamatukogu ja Ameerika Suursaatkonna koostöö (näitused, üritused, koolitused, loengud, väitlusõhtud, komplekteerimine).

Koostöö tulemusena Ungari Instituudiga sai võimalikuks kolme Ungari-teemalise fotonäituse eksponeerimine keskraamatukogus.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

2017. aastal viidi maakonna raamatukogudes läbi 606 individuaalkoolitust, sh 313 keskkogus. Rühmakoolitusi oli 119, sh 27 keskkogus.

Sihtrühmad ja ka teemad on jäänud endiseks võrreldes eelmise aastaga.

Individaalkoolituste sihtrühm on enamasti täiskasvanud vanuses 50+. Õpetust ja abi vajatakse kõige enam e-keskkonnas toimetamisel (perioodika tellimine ja maksmine internetis, töövõimetoetuse taotlemine, tuludeklaratsioonide täitmine, Euroopa ravikindlustuskaardi tellimine, e-posti aadresside tegemine, elektrilepingud, ID-kaardi sertifikaadi uuendamine jne).

Rühmakoolituste peamine sihtrühm on õpilased ja lasteaia vanema astme lapsed, kellele tavaliselt tutvustatakse raamatuhoiu põhitõdesid, raamatute paigutust riivil, elektronkataloogi, raamatukogu kasutamise korda jne.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Külaraamatukogud kasutasid raamatukoguteenuste ja -ürituste tutvustamiseks ning muu info jagamiseks enamasti valdade infolehti, valdade kodulehti, kohalikke teadetetahvleid, vahel ka Saare maakonna mõlemat päevalehte (Meie Maa ja Saarte Hää) ning kohalikku raadiot Raadio Kadi. Maaraamatukoguhoidjad leiavad, et parim teavitusviis on siiski suusõnaline teave raamatukogus toimuvast.

Oma kodulehel jagavad infot Abruca (www.abrukainfo.eu) ja Orissaare raamatukogu (<http://orissaareraamatukogu.onepagefree.com/>). Abruca raamatukogu saadab lisaks veel raamatukogu teateid ja kutseid üritustele saareelanike listile. Orissaare raamatukogul on ka blogi.

Facebooki konto on Kärla, Laimjala, Orissaare, Salme, Tagavere, Taritu, Tornimäe ja Valjala raamatukogul.

Eikla, Kõrkvere, Metsküla, Pihtla ja Sakla raamatukogu on andnud teada oma tegemistest kas valla, klubi või külaseltsi facebooki kontol.

Keskkogu ettevõtmisi reklaamiti raamatukogu kodulehel (<http://www.skr.lib.ee>), blogis, Instagramis, Facebookis, samuti kohalikes päevalehtedes ja raadios, Kuressaare kultuurilistis, emakeeleõpetajate ja huvijuhtide listis ning veebilehtedel <http://www.kultuurikava.ee> ja <http://saaremaasuvi.ee>.

4.9 Andmebaasid

Täiendati andmebaasi RIKS. Koostöö OÜ Deltmari ja Meelis Lilbokiga on väga hea. Kõik tekkinud mured ja ettepanekud leiavad alati väga kiiresti vastuse ja lahenduse.

Kuna DIGARis kõik artiklid kohe ei avane, bibliografeeriti keskkogus valikuliselt kohalikke ajalehti Meie Maa ja Saarte Hää.

Keskraamatukogu kodulehelt leiab viiteid otsingukataloogidele, digiteeritud materjalidele ning muudele erinevatele andmebaasidele ja infoallikatele.

LISA 1

Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Abruka	21	151	442
Aste	9	65	230
Eikla	10	210	683
Hellamaa	7	51	239
Kaali	7	58	172
Kaarma	5	44	275
Kihelkonna	9	45	103
Kõrkvere	6	48	187
Kärla	10	69	629
Laimjala	12	80	500
Leisi	9	66	204
Liiva	8	67	216
Lümanda, Taritu	15	137	342
Metsküla	9	69	378
Mustjala, Võhma	3	14	95
Orissaare	31	367	823
Pihtla	7	50	152
Pärsama	8	56	186
Randvere	9	65	260
Ruhnu	2	16	200
Sakla	10	65	125
Salme	9	67	309
Sandla	7	53	152
Tagavere	5	28	150
Torgu	9	45	99
Tornimäe	10	69	200
Valjala	7	50	249
Külad kokku	254	2105	7600
Saare Maakonna Keskraamatukogu	36	977	2939
Kokku	290	3082	10539

Kaarma raamatukogu juhataja lahkus töölt 1. septembril ning pärast seda asus nii Kaarma kui Eikla raamatukogu tööd juhtima Eikla raamatukogu juhataja. Tabelis on seetõttu ära toodud ka endise Kaarma raamatukogu juhataja aasta alguse koolituskulu.

LISA 2

Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Erika Pints (Liiva) – ettekanne Juhan Smuuli naistegelastest näidendites “Lea” ja “Polkovniku lesk” J. Smuuli 95. Sünniaastapäevale pühendatud üritusel Muhu Põhikoolis
Urve Vakker (Lümanda, Taritu) – ettekanne “Kristjan Jaak Peterson ja tema aeg” emakeele päeva tähistamisel Lümanda piirkonna senioride seltsingu liikmetele

Eha Trumm (Orissaare) – ettekanne “Käbi ei kuku kännust kaugele V. Ülevaade kirjandusloolasest ja tõlkijast Oskar Kuningast ning tema järeltulijatest: Astrid Reinlast (tema kaudu ka Boris Kaburist, Salme Kõivust, Vaimo Kaburist) ning Rõtovite-Narvade maledünastiast” Orissaare Kirjandussõprade Klubis

Agnessa Sepp (Sakla) – ettekanne vaimse pärandi sissekandest “Talgud Saklas” ja raamatu “Meenutusi kolhoosist” tutvustus Sakla muuseumis

LISA 3

Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2017)
Kärla	Valmis uus hoone, kuhu kolisid Kärla rahvamaja ja raamatukogu
Orissaare	Laenutusosakonna kaks tuba said uued põrandad
Sakla	Uue korstna ja korstnajala ehitus
Valjala	Raamatukogu kolimine teise hoonesse ja ruumide renoveerimine raamatukogu tarbeks
Saare Maakonna Keskraamatukogu	Kojulaenutusosakonna ja lugemissaalide riulivalgustite asendamine LED-valgustitega

LISA 4

Laste- ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Abruka	Looduslaager 2 korda	20
Aste	Minu lemmikraamat	22
	Ettelugemispäev	14
Eikla	Lastekaitsepäev	24
	Jõulupidu	17
	Jõulumaa 5 korda	100
Hellamaa	Kohtumine lastekirjanikuga 2 korda (Helena Läks, Urmas Tulviste)	54
Kaali	Uute raamatute tutvustamine ja ettelugemine	16
	Luuletused kevadest ja vabariigi sünnipäevast	6
	Ettelugemine. Evelin Ilves „Linnu lood“	4
	Raamatukogu tutvustus. Kuidas hoida raamatut?	8
	Ettelugemine. A. Pervik „Sinivant joonistab“	4
	Raamatud loomadest ja loodusest	4
Kaarma	-	
Kihelkonna	III klassi külastus 2 korda	6 7
Kõrkvere	Ettelugemised raamatutest: L. Tigane “Vares keedab	2

	hernesuppi“ T. Kilksen “Rebasepere reis Rootsi“ „Mis kell on „Killu?“ Päkapikutamine, kaunistasime lastega kuuske, piparkooke, joonistasime raamatukogus jõulukaarte	2 2 3
Kärla	Raamatukogutunnid 51 korda (kõikides klassides) Etlejate konkurss Käsitöötund (1. – 5. kl tüdrukud tutvusid käsitöötunnis Kärla rahvariiete taskute näitusega ja tegid taskute jooniseid)	584 33 8
Laimjala	Lasteaed raamatukogus Infootsinguvõistlus õpilastele Raamatukogu koolis Näitus ja suuline tutvustus “Henno Käo” Kohtumine Marko Kalduri ja tema koera Tähekiirega	14 8 28 150 45
Leisi	Kirjanikega seotud üritused 11 korda Kalendritähtpäevaga seotud 3 korda Matk Kohtumine Ilmar Tomuskiga	240 36 22 80
Liiva	Kirjanike Aino Perviku, Gunvor Rootsi ja Astrid Lindgreni tähtpäevade teemalist ja ettelugemisi nende raamatutest (Muhu Lasteaia lastele) 4 korda Karl Martin Sinijärve etluskava „Emakeel, maakeel“ esitamine 2 korda „Hea lasteraamat 2016“ tiitli pälvinud raamatute valikupõhimõtete tutvustamine ja raamatute sirvimine. Lasteraamatusarja „Parimad palad“ tutvustamine, mõnede autorite valikkogudega tutvumine. Proosakatkendite, luuletuste ettelugemine. Lasteaia lastele Sügise mitu nägu. Ettelugemisi sügisteemadel. Raamatukogukuu. Ringkäik raamatukogus ja vestlus	62 42 41

	<p>mõnusast lugemiskohast – raamatukogust. Ettelugemisi. 3 korda</p> <p>Kohtumine rännumehe ja kirjaniku Marko Kalduriga ja tema koeraga Tähekiir. (lasteaialastele ja põhikooli õpilastele)</p> <p>Aino Pervik 85. Näituse tutvustamine, ülevaade A. Perviku eluloost, ettelugemisi raamatutest</p> <p>Raamatute kogum – kirjandus. Kirjanduse liigid. Raamatukogu. Raamatute paigutus. Raamatute iseseisev leidmine (põhikooli õpilastele)</p>	<p>34</p> <p>9</p> <p>5</p>
Lümanda	<p>Aprill – naljakuu ja jürikuu (lasteaia vanemale rühmale)</p> <p>Muinasjuttude ettelugemine (lasteaia vanemale rühmale)</p> <p>Muinasjututuba</p> <p>Lastekaitsepäeva ettevõtmiste ühe osana jutustasime ja lavastasime Okasroosikese muinasjuttu</p> <p>Ülevaade uutest noorsooraamatutest. Eesti kirjandus (8. klass)</p> <p>Ülevaade uutest noorsooraamatutest. Väliskirjandus (8.klass)</p> <p>Ülevaade uutest noorsooraamatutest (6. klass)</p> <p>Kohtumine kirjaniku Mika Keräneniga (Lümanda Põhikoolis)</p> <p>Ettelugemine. M. Kesamaa „Mida tegi tikuke, väike, õige pikuke?“</p> <p>Tuli – ilus ja soojendav sõber või kuri ja hävitav vaenlane. Külas olid Pipi ja Karlsson</p>	<p>17</p> <p>17</p> <p>37</p> <p>8</p> <p>8</p> <p>11</p> <p>32</p> <p>18</p> <p>20</p>
Metsküla	<p>20 üritust lastehoiu lastele (lastehoiu 4. sünnipäev, sõbrapäev, tervitati kõiki aastaaegu nende algamise täpsel ajal, emadepäev, jaanipäev, jõulukombed jne)</p>	<p>184</p>
Mustjala	<p>Ettelugemine, filmihommikud ja</p>	<p>144</p>

	meisterdamised 13 korda		
Orissaare	Raamatukogutund 2. klassile. Kasutajakoolitus	13	
	Tund Henno Käo 75 - elu ja looming (algklassidele) 4 korda	58	
	Emakeele tähistamine lasteaias. Vestlus emakeelest, keelemängud, luuletus „Emakeel”	60	
	Algklasside kevadine luuletund. Parimad etlejad esinevad juubilaride luulega	50	
	Raamatukogutund 4. klassile. Teatmekirjandusega tutvumine, otsing sellest	10	
	Tund algklassidele Leelo Tungal -70 Elu ja looming. 4 korda	54	
	Laste- ja noorte kultuuriaasta teemateisipäevad koostöös Orissaare avatud noortekeskusega 6 korda	48	
	Lasteaia koolieelikute rühm ja OG 1. klass Raamatukoguga tutvumise tund 2 korda	38	
	Ettelugemispäeva filmihommik algklassidele „Bullerby lapsed”	71	
	Ettelugemispäev lasteaias „Reinuvader Rebane ja hunt kala püüdmas” Särkava, vestlus.	43	
	Tund Astrid Lindgren 110 4 korda	73	
	OG 1.4. kl Astrid Lindgreni raamatutegelaste karneval	79	
	Pöialpoistemaa Muhus Koguva Toomal. Meisterdamispäkapikk Aevastaja. Töötoa läbi viimine.	300	
	Raamatutund lasteaiarühmas 42 korda	497	
	Pihla	Osavõtt küsitlusest Mina ka!	14
		Portreede joonistamine	17
Luulekonkurss koolis - teemaks Olivia Saar		17	
Hea lasteraamat 2016		19	
Kasva koos raamatuga - piltide joonistamine		17	
Ettelugemispäev. „Kõik on kõige targemad“ Lindgreni nädal lasteaias		25	
	14		
Pärsama	-		
Randvere	Raamatukogupäevadel üritus	7	

	lastele – lugesime ja joonistasime muinasjuttude ainetel	
Ruhnu	Mika Keräneni maailm	14
Sakla	Kadripäeva tähistamine Kallemäe kooli õpilastega Sakla küla laste jõulupidu „Jõulud vanasti“	42 23
Salme	Lasteaia raamatukogukülastus (erinevad teemad) 6 korda Külas on lastekirjanik Markus Saksatamm Kohtumine lastekirjanik Mika Keräneniga Uute raamatute tutvustamine 6.-8. klassile Kohtumine lastekirjanik Ilmar Tomuskiga 1. klassi jõulueelne raamatukogukülastus	64 31 91 30 89 13
Sandla	-	
Tagavere	Kooslugemine, meisterdamine ja pillimängimine 3 korda	24
Taritu	-	
Torgu	-	
Tornimäe	Kohtumine Marko Kalduriga Astrid Lindgreni 110. juubeli tähistamine	51 22
Valjala	Emakeelepäeva tähistamine lasteaia 3. rühmaga Emakeelepäeva luulevõistlus Lahkumiskingitus „Mänguminutid lasteaias” 1. klass esimest korda raamatukogus Jüripäeva maastikumäng 1.-4. klassile Multifilmide vaatamised 15 korda Osalemine Laste vabariigi projektis Valjala alevikus oma töötoaga	24 14 34 11 48 92 36
Võhma	-	
Saare Maakonna Keskraamatukogu	Lugemiskoer Mia 17 korda Raamatukogu esmatutvustamine 20 korda Meisterdamine 12 korda Emakeelepäeva üritused 2 korda Kohtumised kirjanikega 5 korda (Saksatamm, Rõõm, Keränen,	113 480 81 85 974

	Tomusk, Soans)	
--	----------------	--

Maaraamatukogudel, mille teeninduspiirkonnas ei ole kooli ega lasteaeda (selliseid raamatukogusid on maakonnas 11), on laste lugemishuvi tõstmiseks erinevate ettevõtmiste korraldamine väga keeruline. Lapsed on erinevas vanuses, käivad erinevates koolides, koju jõuavad erinevatel aegadel.

Vastavalt tähtpäevadele, korraldati näitusi ja väljapanekuid kõikides raamatukogudes.

LISA 5

Saare Maakonna Keskraamatukogu täidab raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid: komplekteerib ja töötleb teavikud maakonna rahvaraamatukogudele, koostab andmebaase, organiseerib teatmebibliograafilist tööd, korraldab rahvaraamatukogude aruandlust ning analüüsib nende tegevust.

Keskraamatukogu korraldab raamatukoguhoidjate täienduskoolitust. Keskkogu töötajad kirjutavad projektitaotlusi maakondlikeks koolitusprogrammideks ja ürituste korraldamiseks (ka väljaspool Kuressaaret). Saare Maakonna Keskraamatukogu haldab programmi RIKS serverit ja pidevalt nõustame maakonna raamatukogutöötajaid nii programmiga seonduvate kui ka muude küsimuste korral.

Haldusreformi järgselt on Saare maakonnas 3 valda – Saaremaa vald 32 077 elanikuga, (sh Kuressaare 13 662 inimest), Muhu vald 1901 elanikuga ja Ruhnu vald 151 elanikuga.

Saaremaa vallas on 27 raamatukogu (sh keskkogu), Muhu vallas 2 ja Ruhnu vallas 1 raamatukogu.

Saare maakonnas on järgitud RaRS § 4(2) põhimõtet, mille kohaselt peab olema üle 10 000 elanikuga linnas vähemalt üks rahvaraamatukogu keskmiselt iga 15 000 elaniku kohta ja mujal vähemalt üks rahvaraamatukogu keskmiselt kuni 500 elanikuga teeninduspiirkonna kohta.

On ka väga väikese elanike arvuga teeninduspiirkonnaga raamatukogusid, mis on siiski väga olulised kohaliku kogukonna kokkusaamiskohad. Enamasti asuvad need ühes hoones mõne muu asutusega. Raamatukogud on arvestanud tööpäevade ja lahtiolekuaegade määramisel naabrite tegevusaegadega, et inimestel olek võimalik külastada ühe korraga nii raamatukogu kui muud asutust.

Praegu tegutsevad kõik Saaremaa valla raamatukogud iseseisvatena. Muutuste kavandamisel ja tegemisel tuleb kindlasti arvestada Saaremaale iseloomulikku maapiirkondade hajaasustust.

Käesoleval ajal on maakonna keskraamatukogu ülesanne ja eesmärk teha tihedat koostööd kahe väiksema ja uue suure valla ametnike ning raamatukoguhoidjatega, et jätkuks kvaliteetse raamatukoguteenuse pakkumine.